

70 de fișe tematice

întregul NCPC republicat
și sistematizat

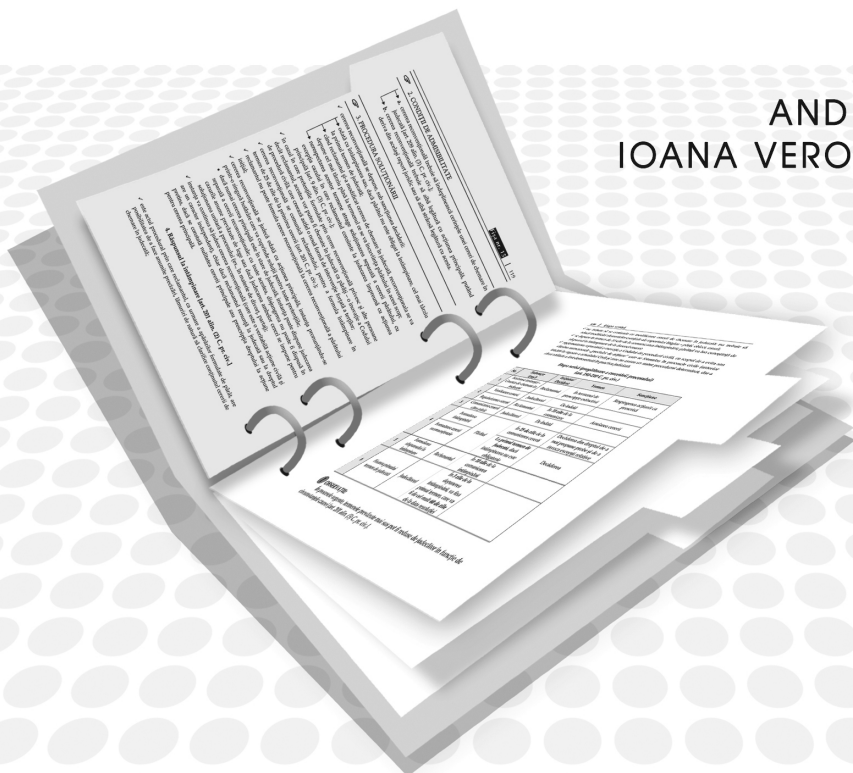
aplicații practice,
jurisprudență

tabele sinoptice

FIȘE DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Examenul de primire în profesia de avocat ■
Concursul de admitere ■
la Institutul Național al Magistraturii
Licență ■

Ediția a X-a, revăzută și adăugită

ANDREEA CIUREA
IOANA VERONICA VARGA

ANDREEA CIUREA
IOANA VERONICA VARGA

FIȘE DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Ediția a X-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2023-

Fișa nr. 1

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI CIVIL (art. 5-23 C. pr. civ.)

- ✓ reprezintă reguli esențiale care guvernează întreaga activitate judiciară și care se află într-o relație de interdependență;
- ✓ sunt consacrate în cele mai importante acte normative, interne și internaționale: Convenția europeană privind drepturile omului (art. 6), Constituția României, Codul de procedură civilă (art. 5-23), Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor;
- ✓ importanță și rol:
  - contribuie la înțelegerea și interpretarea corectă a normelor de procedură, la formarea unei jurisprudențe unitare;
  - orientează activitatea de elaborare a legislației în materia procedurii civile;
- ✓ art. 20 C. pr. civ. stabilește expres îndatorirea judecătorului de a asigura respectarea și de a respecta el însuși principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancțiunile prevăzute de lege.

1. PRINCIPIUL RĂSPUNDERII JURIDICE A JUDECĂTORULUI ÎN CAZUL REFUZULUI DE A SOLUȚIONA O CAUZĂ CIVILĂ (ART. 5 C. PR. CIV.)

- ✓ concretizat în:
  - *interdicția judecătorului de a săvârși fapta de denegare de dreptate* – art. 5 alin. (1)-(3) C. pr. civ. (a se vedea și art. 4 din Legea nr. 303/2022);
  - *interdicția judecătorului de a stabili dispoziții general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță* în cauzele supuse judecării, interdicție fundamentată pe separația puterilor în stat și pe relativitatea lucrului judecat [art. 5 alin. (4) C. pr. civ.];
- ✓ reprezintă pentru cetățean o garanție în plus a accesului liber la justiție, a dreptului la un proces echitabil.

2. PRINCIPIUL ACCESULUI LIBER LA JUSTIȚIE (ART. 6 C. PR. CIV.)

- ✓ dreptul la un proces echitabil este în strânsă legătură cu garantarea *accesului liber la justiție*: o procedură echitabilă nu poate fi realizată dacă litigiul nu este dedus unui judecător; toți avem dreptul de a apela la instanțele judecătorești, care prin îndeplinirea justiției îndeplinesc

un serviciu public, având obligația să se pronunțe asupra oricărei cereri înregistrate pe rolul acestora [art. 1 alin. (2) C. pr. civ., art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, art. 21 din Constituția României, art. 2, art. 8 și art. 12 din Legea nr. 304/2022];

✓ statul trebuie să confere accesului liber la justiție două calități: *efectivitate (eficacitate)* și *accesibilitate*, în sensul că cetățeanul trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface în mod real drepturile și interesele legitime în fața instanței; accesul la justiție nu trebuie să fie doar iluzoriu sau teoretic;

✓ o procedură echitabilă implică:

→ **celeritatea procesului civil:** cerința ca procesul civil să se desfășoare în mod operativ, dinamic, într-un *termen optim, rezonabil și previzibil*;

- instrumente prevăzute de Codul de procedură civilă menite să asigure durata rezonabilă a procesului: ordinea judecării proceselor (art. 215); fixarea primului termen de judecată (art. 201); obligația judecătorului de a estima, la primul termen la care părțile sunt legal citate, durata procesului (art. 238); luarea termenului în cunoștință, precum și fixarea unor termene scurte, chiar de la o zi la alta (art. 229 și art. 241); modificarea cererii de chemare în judecată (art. 204); reglementarea strictă a posibilității de a cere amânarea judecării (art. 221-222); judecata în lipsa părții care a fost legal citată (art. 223); încunoștințarea părților telefonic, telegrafic, prin fax, poștă electronică etc. (art. 241); propunerea dovezilor (art. 194, art. 205, art. 253 și art. 259); posibilitatea instanței de a dispune suspendarea judecării când reclamantul neglijează îndeplinirea obligațiilor stabilite de instanță în sarcina sa (art. 242) etc.;

→ **independența și imparțialitatea instanței:** soluționarea litigiilor să se facă fără nicio ingerință din partea vreunui alt organ de stat sau persoane [art. 124 alin. (3) din Constituție, art. 2 alin. (3) și (4), art. 4 alin. (3) din Legea nr. 303/2022];

- garanții: inamovibilitatea judecătorilor, publicitatea dezbatărilor, secretul deliberării, existența căilor de atac etc.

3. PRINCIPIUL LEGALITĂȚII (ART. 7 C. PR. CIV.)

✓ justiția se înfăptuiește în numele legii, iar judecătorii se supun doar legii. Justiția se realizează de către instanțele judecătorești prevăzute de lege, înființarea unor instanțe excepționale fiind interzisă; competența instanțelor, compunerea completelor de judecată, căile de atac etc. – toate acestea sunt strict determinate prin lege (a se vedea art. 124 din Constituție, art. 4 din Legea nr. 303/2022, art. 2 și art. 4 din Legea nr. 304/2022);

✓ nu exclude interpretarea legii de către judecător, care trebuie să o aplice în concordanță cu dinamica și complexitatea vieții sociale, nu într-un mod abstract și static.

4. PRINCIPIUL EGALITĂȚII PĂRȚILOR ÎN FAȚA JUSTIȚIEI (ART. 8 C. PR. CIV.)

- ✓ părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări (a se vedea și art. 16 din Constituție, art. 9 din Legea nr. 304/2022);
- ✓ implică cerințe precum:
  - judecarea proceselor trebuie să se realizeze de către aceleași organe și după aceleași reguli procedurale, pentru toți cetățenii;
  - aceleași drepturi procedurale trebuie acordate tuturor cetățenilor, fără restricții sau privilegii;
  - instanța trebuie să asigure un echilibru între pozițiile procesuale ale părților.

5. PRINCIPIUL DISPONIBILITĂȚII (ART. 9 C. PR. CIV.)

- ✓ reprezintă posibilitatea conferită de lege cetățenilor de a sesiza autoritățile judiciare, de a stabili cadrul procesual al litigiului (obiect, părți, cauză), de a renunța la judecată sau la însuși dreptul pretins, dreptul pârâtului de a achiesa la pretențiile reclamantului, dreptul părților de a pune capăt procesului printr-o tranzacție, dreptul părților de a exercita sau nu căile de atac, dreptul de a cere executarea silită etc.;
- ✓ judecătorul nu poate să soluționeze litigiul decât pe baza cererii persoanei interesate (reclamantul) și în limitele sesizării [art. 22 alin. (5)-(6) C. pr. civ.];
- ✓ *nu are caracter absolut, legiuitorul putând aduce limitări ale disponibilității* – exemple:
  - inițiativa de a acționa în justiție este conferită și altor organe ale statului decât titularul dreptului (Ministerul Public – prin procuror –, autoritatea tutelară etc.);
  - instanța se va pronunța din oficiu asupra exercitării autorității părintești, chiar în lipsa solicitării părinților prin cererea de divorț [art. 919 alin. (2) C. pr. civ.];
  - instanța nu este ținută de temeiul juridic al cererii [art. 22 alin. (4) C. pr. civ.];
  - judecătorul poate dispune din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc, în cazurile expres prevăzute de lege [art. 78 alin. (1) C. pr. civ.];
- ✓ trebuie armonizat, în practica judiciară, cu principiul rolului activ al judecătorului, astfel încât să existe un echilibru între cele două (art. 22 C. pr. civ.).

6. PRINCIPIUL BUNEI-CREDINȚE. OBLIGAȚIILE PĂRȚILOR ȘI ALE TERȚILOR ÎN DESFĂȘURAREA PROCESULUI CIVIL (ART. 10-12 C. PR. CIV.)

- ✓ îndatorirea părților de a-și exercita drepturile procesuale și obligațiile corelative cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a se